

Rinze Ijbema - Zondag 11

[1] Vanmiddag lezen we een bijbelgedeelte waar je nog altijd dankbaar gebruik van kunt maken. Niet alle bijbelgedeelten kun je altijd even gemakkelijk toepassen, vandaag. Soms voel je de afstand, soms is het ook zo overduidelijk niet direct voor jou bedoeld, soms haal je ook dingen naar je toe die je eigenlijk in hun context moet laten staan.

Bij Paulus zijn brief aan Timoteüs ligt het anders. Natuurlijk, het is een brief aan Timoteüs en niet aan jou, over de kerk in Efeze en niet in Groningen-Oost, in een wereld die er al lang niet meer is. Maar: Paulus is een beetje op een afstandje van Efeze komen te staan – daardoor hoef je niet alle roddels uit Efeze te kennen om hem te begrijpen.

En achter de concrete adviezen die hij geeft zie je steeds hoe hij teruggrijpt op bijbelse principes – en hoe je die toepast in allerlei omstandigheden – en komt die brief juist dicht bij jou te staan..

Dus: vanmiddag lezen we een bijbelgedeelte waar je nog altijd dankbaar gebruik van kunt maken.

Even een vraag: wat kom je eigenlijk doen in de kerk?

Domme vraag? Misschien wel, zeg het maar. Wat kom je doen in de kerk? Een antwoord: we komen hier om God te ontmoeten en elkaar te ontmoeten. Bij voorbeeld. Ander antwoord: je komt hier om over Jezus Christus te horen. Bij voorbeeld. Als dat het soort antwoorden is dat jou door het hoofd speelt, dan vind je het antwoord van Paulus vast verrassend. Ik wel in elk geval.

Wat kom je eigenlijk doen in de kerk?

[2] Paulus zegt: ‘Allereerst vraag ik dat er voor alle mensen gebeden wordt, dat er smeekbeden, voorbeden en dankgebeden voor hen worden uitgesproken.’

Wat kom je eigenlijk doen in de kerk? Bidden. Allerlei gebeden voor allerlei mensen. Smeekbeden, voorbeden, dankgebeden, met die opeenstapeling maakt Paulus je duidelijk dat hij je niet laat ontsnappen. Dit is wat we doen in de kerk: bidden.

Voor allerlei mensen. Voor alle mensen zelfs. Timoteüs was niet klaar wanneer hij voor zijn moeder Eunike en zijn oma Loïs liet bidden. Of wanneer ze bidden voor de gemeenteleden. Of voor de Joden dan. Alle mensen. Efeze was een wereldstad, meer dan Groningen is vandaag. Je kwam er Aziaten tegen en Afrikanen, Grieken en Romeinen. Bidden, zegt Paulus. Bidden, zegt God. Voor alle mensen.

De vraag hierachter is: hoe zie je jezelf als kerk?

‘Hier ontmoeten we elkaar en hier ontmoeten we God.’ Dat is waar, maar misschien is er wel meer aan de hand. ‘Ik kom hier om over Jezus Christus te horen.’ Inderdaad, maar wat is het nieuws dat je te horen krijgt? Hoe zie je jezelf als kerk?

Ben je, in Efeze, in Groningen, een kleine minderheid die dapper standhoudt in een vijandige wereld? En even voor de duidelijkheid: ze waren toen in Efeze een minderheid, nog duidelijker dan wij vandaag in Groningen.

Hoe zie je jezelf? Zijn we een club die vasthoudt aan wat vreemde ideeën over een man uit Bethlehem, waarbij je zelf soms niet precies weet wat je wel gelooft en wat niet? En opnieuw: de ideeën die Paulus vertelde over Jezus Christus waren toen minstens zo raar voor mensen van toen als ze zijn voor mensen van nu.

Hoe zie je jezelf als kerk?

De kerk is voor de wereld wat de tempel was voor Israël – met één groot verschil.

De kerk is voor de wereld wat de tempel was voor Israël. Als het eerste wat Paulus van ons als kerk verwacht is dat we bidden, allerlei gebeden voor alle mensen in de wereld, dan is het bijbelse principe waarbij hij aansluit het principe van de tempel. Volgens Gods voorschriften bracht je in de tempel allerlei offers voor allerlei mensen. Je had zoenoffers, schuldoffers en dankoffers – zoals je smeekbeden hebt en voorbeden en dankgebeden. En je offerde in allerlei situaties voor iedereen – zoals Paulus ons nu laat bidden voor alle mensen.

De kerk is voor de wereld wat de tempel was voor Israël – met één groot verschil. Als je God wilde ontmoeten moest je naar de tempel toe. Dat was in Jeruzalem. Je moest als Jood naar Jeruzalem toe als je God wilde ontmoeten en je moest als niet-Jood naar Jeruzalem toe als je God wilde ontmoeten. Maar er is iets veranderd. God is naar ons toegekomen, ons, Joden en niet-Joden. God heeft Jeruzalem en de tempel verlaten, maar nu niet omdat Hij zich heeft teruggetrokken. Integendeel, Jeruzalem is nu overal, in Efeze en in Groningen. Zijn tempel zijn wij. Zijn tempel ben jij. Priester van de Allerhoogste.

De kerk is voor de wereld wat de tempel was voor Israël, met dit verschil dat de tempel een tijdelijk symbool was, een symbool van wat God van plan was te doen in jou en mij. Zijn plan: de hele wereld weer een heiligdom maken voor Hem. Daar zijn we voor als kerk. Als wij bidden is de wereld weer meer heiligdom van God. En tegelijk: als wij bidden, bidden we dat God van de wereld zijn heiligdom maakt. ‘Laat uw koninkrijk komen.’ Priester-koningen van de Allerhoogste.

Zo zie je jezelf als kerk, in Efeze, in Groningen.

Maar wat moet je dan doen als kerk in deze wereld?

Wat moeten we doen in deze wereld? Komt dat niet toch neer op een beetje aardig zijn en zien te overleven totdat we in de hemel komen?

[3] Paulus zegt: 'Bid voor alle koningen en gezagsdragers, opdat we rustig en ongestoord kunnen leven, in alle vroomheid en waardigheid.'

Klein detail: in het Romeinse rijk hadden alleen Joden het recht om niet *tot* maar *voor* de keizer te bidden. En aangezien christenen een Joodse secte zijn, gold dat voorrecht ook voor hen. Paulus lijkt daar tenminste gewoon van uit te gaan. Maar denk eens na, wat er dan gebeurt. Als je bidt *tot* een koning, of ook als je iets vraagt *aan* een gezagsdrager, dan kijk je omhoog. Hij of zij boven, jij beneden. Maar nu ga jij voor die keizer of die president of die burgemeester bidden... dan verschuift er wat. Dan sta je in elk geval op hetzelfde niveau. En ergens, als ik al biddend mij helemaal richt op God, sorry Trump en Poetin en Rutte en Assad, maar jullie regeren allen onder God, de hoge koning. En God schakelt ons in om jullie beleid te beoordelen.

Afgelopen donderdag stond er op het weekrooster van tien voor tieners: 'Zinloos gebed bestaat niet.' Precies. Wat moeten we doen in deze wereld? Bidden, dat wil zeggen: meeregeren. Bidden, dat wil zeggen: meeregeren.

Meeregeren?

'Bid voor alle koningen en gezagsdragers, opdat we rustig en ongestoord kunnen leven, in alle vroomheid en waardigheid.' Even eerlijk, dat klinkt behoorlijk braaf en burgerlijk. 'Rustig en ongestoord leven, in alle vroomheid en waardigheid.' Gaap.

Vergis je niet. In de wereld van Paulus werd de keizer aangesproken als redder, als verlosser. Vandaag verwachten mensen hun heil van politici, die beloven dat ze voor ons zullen opkomen. Maar deze machthebbers én de mensen die hun heil van hen verwachten zitten er naast. Paulus maakt dat op twee manieren duidelijk, op een heel subtiele manier en op een heel directe manier.

Eerst subtiel. Als het doel, als de zin van het bestaan van machthebbers is dat wij rustig vroom en waardig kunnen leven, dan is het niet hun doel om de wereld te redden, om hun land weer groot te maken, om te zorgen dat bepaalde groepen voorgetrokken worden. Hun doel, de zin van hun bestaan is veel beperkter. God zegt tegen hen: 'Laat mijn volk met rust.'

'Rustig leven, in alle vroomheid en waardigheid.' Maar vergis je niet. Zo beperkt als dus de taak van overheden is, zo belangrijk is jouw taak. Vroom en waardig, dat is niet saai en burgerlijk. Vroom en waardig, dat is als priester en als koning. Meeregeren! Meeregeren met de hoge koning, met God.

Want er is maar één Redder van de wereld.

Paulus zegt dat vervolgens ook letterlijk, direct en overduidelijk: **[4]** 'Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze redder, die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen.'

Paulus preekt de revolutie. In een wereld waarin de keizer door iedereen aanbeden moet worden (nu ja, door bijna iedereen, de Joden mogen voor hem bidden in plaats van tot hem), in een wereld waarin 'redder' de eretitel van diezelfde keizer is, schrijft een Jood uit Turkije die volgens zijn landgenoten de weg kwijt is, maar die zelf de Geest gekregen heeft en zeker weet dat hij getuige van de waarheid is, in die wereld preekt Paulus, oké, niet de revolutie, want als de keizer niet de redder van de wereld is, maar God is dat in Jezus Christus, dan kan de keizer rustig blijven zitten, maar hij is wel voor 90% overruled en overbodig en uitgerangeerd. En dat is wel Paulus' boodschap over Jezus Christus. Dat is wel het evangelie.

Er is maar één Redder van de wereld.

Wat betekent dat vandaag, dat er maar één Redder van de wereld is?

Er is vandaag geen keizer meer, die aanbeden wil worden als redder van de wereld. Maar het bijbelse principe dat God in Christus redder van de wereld is, dat staat nog steeds overeind.

En dus vergis je je als je denkt dat je alleen maar in de kerk komt om God te ontmoeten en om elkaar te ontmoeten. Je komt in de kerk om te horen dat God de Redder is van die wereld daarbuiten. Je hoeft niet naar een heilige plek om Hem te ontmoeten. Hij is er al, zijn Geest, overal.

En als jij hier komt om over Jezus Christus te horen, dan is dit de boodschap: Hij is vandaag de Redder van de wereld, de enige. Als er voor jouw gevoel een muurtje staat tussen je meedoen in de kerk en de rest van je leven, als er een kloof zit tussen zondag en maandag, dan heb je het gewoon niet begrepen.

Er is maar één Redder, de Redder van de wereld, jouw wereld, de hele wereld.

De hele wereld?

Opvallend, dat Paulus hier zegt: 'God wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen.' Alle mensen? De hele wereld? Maar niet iedereen leert de waarheid kennen. Genoeg mensen halen er hun schouders over op. Of ze lopen vol vuur een tijdlang mee, maar dan haken ze af. Haken we af. Hoezo alle mensen? Hoezo de hele wereld?

En toch mag Paulus het zeggen: 'God wil dat alle mensen worden gered.' Dus bidden we voor alle mensen. Ook als we ons een klein clubje voelen in een vijandige wereld. 'Vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.' God wil dat alle mensen worden gered. Wij willen dat alle mensen worden gered.

Van de hele wereld.

Wie is dan die God, die de enige Redder is van de hele wereld?

Paulus zegt: [5] 'Want er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die zichzelf gegeven heeft als losgeld voor allen, als het getuigenis voor de vastgestelde tijd.' Bijbelse principes, luister maar: 'Luister, Israël: de HEER, onze God, de HEER is de enige!' Dat is een citaat van Mozes, in Deuteronomium 6: 4.

Dus: de God die contact heeft gezocht met Abraham, Isaak en Israël is de enige eigenaar van de hele wereld. Wij, de kerk, zijn als dertiende stam toegevoegd aan het volk Israël. Of misschien kun je ons zien als de erfgenamen van Levi, de priesterstam, die zelf geen erfdeel had in Kanaän.

Wie is dan die God, die de enige Redder is van de hele wereld?

'Er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus.' - Maar Jezus Christus is toch God én mens? Hoe zit dat nu? Oké, dit is wat er in het Nieuwe Testament, wat er bij Paulus gebeurt: je kunt over God spreken en denken aan de Schepper van hemel en aarde en alles wat daarbij hoort. En je kunt over Jezus Christus spreken, die mens geworden is in Bethlehem en heeft geleden onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, en op de derde dag weer opgestaan. God en Christus, naast elkaar.

Maar Paulus, het Nieuwe Testament, zien ze in elkaars verlengde. Jezus Christus is God die bij ons is. Alles wat Hij doet en zegt komt voort uit God. En dus is wat je zegt over God van toepassing op Jezus Christus en wat je zegt over Jezus Christus van toepassing op God. God is Heer, Christus is God, Christus is Heer. God is Redder (letterlijk: 1 Timoteüs 1: 1), Christus is God, Christus is Redder.

Wie is dan die God, die de enige Redder is van de hele wereld?

Jezus Christus, die niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen. Losgeld is de prijs die betaald wordt om slaven vrij te kopen. Losgeld is de prijs die Christus betaald heeft om jou vrij te kopen. Zijn eigen leven is de prijs die Christus betaald heeft om jou vrij te kopen.

Twee dingen. Één: dan Hij houdt dus écht van je. En: dan ben jij écht vrij.

Wie is dan die God, die de enige Redder is van de hele wereld?

'Christus Jezus, die zichzelf gegeven heeft als losgeld voor allen.' En opnieuw baseert Paulus zich op het bijbelse principe van de tempeldienst, specifiek van het offer. Zoals de kerk voor de wereld is wat de tempel was voor Israël, zo is Christus voor de wereld wat de offers waren voor Israël. En opnieuw, net zo als de tempel het symbool was en wij als kerk het echte werk, zo zijn de offers ook een symbool geweest en Christus het echte werk. Voor allen.

Christus is God, de enige Redder van de hele wereld.

Maar wat betekent dan 'als het getuigenis voor de vastgestelde tijd'?

Twee antwoorden, eentje simpel, eentje wat ingewikkelder. Simpel: het betekent: uitroepeten. Dus: Christus heeft zichzelf gegeven als losprijs voor allen, uitroepeten.

Wat ingewikkelder: eerst zei Paulus: 'God wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen.' Twee kanten van één medaille: gered worden en de waarheid leren kennen. Nu zegt Paulus: 'Christus heeft zichzelf gegeven als losprijs voor allen, als het getuigenis voor de vastgestelde tijd.'

Opnieuw, twee kanten van één medaille: gered worden en de waarheid leren kennen, Christus betaalt de prijs voor jou en dat nieuws heeft jou nu bereikt. En zo meteen gaat Paulus verder en zegt: 'Ik ben aangesteld als leraar voor de heidenen om hun *het geloof en de waarheid* te onderwijzen.

Weer diezelfde twee kanten van de ene medaille: gered worden en de waarheid leren kennen, namelijk geloof in Christus' offer en van Paulus deze waarheid vernemen.

Maar goed, de simpele uitleg is: uitroepeten!

En zo eindigt Paulus dit gedeelte, met vers 7, met één groot 'amen.'

[6] 'Om dit te verkondigen ben ik als apostel aangesteld. Ik spreek de waarheid, ik lieg niet – ik ben aangesteld als leraar voor de heidenen om hun het geloof en de waarheid te onderwijzen.' Ik weet dat je Paulus zomaar als een opschepper en een drammer kunt ervaren. Zo wordt hij ook een beetje neergezet, tegenwoordig. Dat is natuurlijk handig, als je het niet met hem eens bent.

Nu zou Paulus de eerste zijn die graag wil dat je het niet met hem eens bent. Maar dan alleen als hij, Paulus, afwijkt van z'n bijbelse basis. En wat hij hier zegt is dat hij zich juist niet op zichzelf beroept, maar op God en op die bijbelse principes.

Zo eindigt Paulus dit gedeelte, met vers 7, één groot 'amen.'

En ik eindig ook, met dat ik de hoop uitspreek dat als je straks de kerk uitgaat, en het is donker buiten, dat je dan over je schouder kijkt en, hoop ik, nog even het licht door de ramen van de kerk ziet schijnen. En dat dan dat licht je herinnert aan Christus, de Redder, het licht van de wereld. Wat Hij heeft gezegd tegen zijn leerlingen zegt Hij ook tegen jou: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.' Zegt de Redder van de wereld.

Amen.